

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVARMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Hegyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görgöc-szék,
hová a kéntraktok címzendők

Hirdetéseket és nyilttíri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Közös vagy nem közös ?

Voltak Magyarországnak igen előkelő és föltétlenül tiszteletet érdemlő államférfiai, — ezek között maga Wekerle Sándor, Bánffy Dezso báró, Lukács László, Darányi Ignác, és Tiszta István gróf, akik váltig azt vitatták, hogy egyenesen Magyarország közgazdasági érdeke parancsolja a vámközösségnek Ausztriával való fentartását.

Az a kérdés tehát, hogy Magyarország közgazdasági érdeke az önálló vámterület felállítását, vagy a közös vámterület fentartását követeli-e, véglegesen eldöntöttnek mindmáig sem tekinthető.

Nem tekinthető eldöntöttnek legelső sorban azért, mert Wekerle Sándor miniszterelnök, aki most Magyarország nevében Ausztriával a gazdasági szerződést megkötötte, soha, sehol egy árva szóval sem nyilatkozott arról hogy az ő eredeti és általánosan ismert véleménye megváltozott volna, sohasem mondta, hogy ő az önálló vámterület közgazdasági előnyeit föltétlenül a kö-

zös vámterület előnyei fölé helyezi, avagy elismeri azt, hogy Magyarországra nézve a közös vámterület káros, ellenben az önálló vámterület föltételül előnyös és hasznos volna.

Habár ezekről a miniszterelnök nem nyilatkozott is, — bizonyos, hogy az ő kormánya, melynek Kossuth Ferencz a kereskedelemügyi minisztere, — a közös vámterületre vonatkozó tíz éves szerződés megkötésénél arra törekedtek, hogy ebben a szerződésben Magyarország önálló rendelkezési joga erősen kifejezésre jusson és hogy — ha a nemzet akarja — annak idején az önálló vámsorompókat felállíthassa

Ez a törekvés valószínűleg nem a miniszterelnök| meggyőződése alapján érvényesült a szerződéskötésnél, hanem azért, mert a nemzet az önálló vámterületet olyan erőteljesen követelte, hogy ennek a követelésnek ellentmondani nem lehetett.

Ha ez a nagynyomás nem kényszeríti őket rá, akkor azok az államférfiak, akik mindmáig a közös vámterület szükségességét hirdették, nem

engedtek volna helyet egy — meggyőződésükkel ellentétes törekvés érvényesülésének. Hiszen úgy is az történt, hogy dacára a nemzet erőteljes követelésének, dacára a lebirhatatlan nyomásnak, tényleg fentartottuk tíz évre a vámközösséget.

Aehrenthal külügyminiszter tehát éppen nem beszélt ostobaságot az osztrák rajksztráiban, mikor annak a mélységes meggyőződésének adott kifejezést, hogy tíz év múlva is csak az történik majd, hogy Ausztria és Magyarország között megmarad a vámterület közössége.

Hiszen igaz, hogy ha a törvénykönyvet vesszük a kezünkbe, vagy a megkötött vámszerződés élezeit figyelembe vesszük, akkor bátran szemébe vágthatjuk a külügyminiszternek, hogy valótlanaságot mondott, mert a törvény is, a szerződés is világos jogot ad a magyar nemzetnek arra, hogy — ha a k a r j a — felállíthassa a vámsorompókat; de a külügyminiszter már ma is tudja, hogy ezt a magyar nemzet többsége 1917-ben akarni nem fogja.

TÁRCA.

Szöktetés.

— Ashmore Russan. —

Nem volt ugyan szép tőle, de Bading bankár jogositva érezte magát rá, s rálépett a leánya kizárólagából kihulló levélre.

— Kár minden kérésért, az én beleegyezéssel nem fogsz ahhoz a naplopó pazarlóhoz menni.

— Frank Mayhw nem az, — mondá a leány. — Azt mondog, naplopó, pedig a legkitűnőbb soffőr és kriket-játékos.

— Eppen ez az, hogy játékos. A te férjednek dolgoznia kell, s mivel nincs fára, majdan neki kell helyemet elfoglalni a bankban, de nem azért, hogy tönkretegyje... Dolgom van, kérélek, hagyj magamra.

Allig hogy Bading egyedül volt, bosszus mosolyal vette föl a levelet, melyben ez állt:

»Kedves Bessie! A házassági bejegyzést megkaptam, nemkülönben a te ütiládat és kizárólagodat. Pont kilenkor a Dean-útea sarkán várlak új automobillommal. Minden elő van készítve, tizkor Northleighben lehetünk s fél tizenegykor már házasok vagyunk. Frank.»

A bankár órájára nézett. Háromnegyed kilene volt. Átöltözött a rendezvous helyére sletett.

Az automobil már ott állt. Mayhw nyomban fölismerte az öreg urat, egy pillanatilg tétovázott, azután szorosan mellé hatatott.

— Jó reggelt Mr. Bading — mondá teljesen elfogulatlanul. Epp az új kocsimat próbálok. Tetszik önnek?

— Nem értek hozzá — mondá a bankár gúnyosan. — Nem igen van időm ilyesmire. Ma reggel azonban kivételesen tchetek egy kis sétát.

S fölült a fiatal ember mellé.

— Félek, hogy nem ismerem az automobilozás veszedelmeit. Még nem próbáltam ki a gépet.

— Mivel leányom többször beszélt, hogy ön mily kitűnő soffőr, teljesen öre bizom magamat. Kár, hogy leányom nincs itt.

— Jó volna pedig. De ebben az öltözetben nem jöhet velem. Vegyen melegebb kabátot és szipkát.

— Hagyja csak.

De az automobil akkorára már megindult s két pere múlva dohogva állt meg Bading károsa előtt.

Frank óvatosan kihajolt az ablakon s észrevette Bessiet tírúrhában. Ugy számított, hogy míg Bading átöltözködik, megszökhetnek. De Bading is ravasz volt, a kapualjban meggyomta a házitelefons gombját, az inassal lehozatta ruháit, s lent öltözött át.

— Mindennek vége — gondolá a fiatal ember, míg Bading gúnyos mosolyal ült vissza mellé.

Tüdőbetegségek, hurutok, szamárköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mindhogy értékeien utazásokat is kínálnak, legyen mindenben „Roche” eredeti csomagolás.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

Ennek az orvagnak és a hatékony magyarázatnak a kizárólagos, védelmet, újul kizárólag.

„Roche”

Ennek orvosi rendelésre a gyógyszerüzletben. — Ár: évenkénti 4-6 koronára.

Tudja pedig azért, mert kellően tájékozott arról, hogy Magyarország legnagyobb közgazdasági tekintélyeinek is az a nyíltan vallott meggyőződése, hogy nem az önálló vámterület, hanem a közös vámterületet kell fentartania és mert most meggyőződött arról is, hogy ha a magyar nemzet közhangulata az önálló vámterületet a legforradalmibb hangulattal követelné is — megvan már csinálva a módja annak, hogy ezt a követelést miképpen kell visszaszorítani.

Nem merünk határozottan belemeenni annak a kérdésnek a mérlegelésébe: vajjon Magyarország érdeke az önálló vámterületet követelni-e, vagy a közös vámterületet. Nem merünk pedig azért, mert nem tudhatjuk, hogy azok az államférfiak, akik a közös vámterület egyedül üdvözítő voltát hirdették a multban, nem cselekedtek-e így kényszerhelyzetükből kifolyólag?

Hiszen ma is azt látjuk, hogy akik az önálló vámterületért lelkesedtek és lelkesítettek, azok is kényszerűen voltak meggyőződésük ellenére a közös vámterületet fentartani és ebből jogosan következtethetünk arra, hogy aki Magyarországon kormánykepes akar maradni, annak a közös vámterület hívének kell lenni.

Ezt a kényszerűséget a mai — felelem és — kormánynak kevésbé lehet beismernie, mint elődjeinek, mert ha ezt tenné, ha ezt őszintén bevallaná vagy hirdetné, egyszerűen lerombolná a minisztérium függetlenségébe vetett hitet, megrendítené az alkotmány tökéletessége iránt való bizalmat.

De nem is felelné meg teljesen a valóságnak az ilyen beismerés, mert őrlésig volna azt képzelní, hogy Bécsben meg mernék azt mondani akár melyik magyar miniszternek is, hogy nem szabad az önálló vámterületet követelní. Ilyen durva eszközök-

kel nem dolgoznak a simuíekony diplomata urak. Bécsben csak figyelik a magyar urakat és akiről azt látják, hogy nem mókázik, hanem igazán a saját meggyőződése szerint akarja Magyarországot kormányozni, kegyvesztetté teszik, vagy a legjobb esetben elküldik a miniszteri székbeél.

Ne várjuk hát azt, hogy a kormányok előttünk szinte váltomásokot tegyenek, hanem magunknak kell azt meglátní, megérteni és megérezni, hogy ez a mi helyzetünk.

Ha pedig ez így van — amint-hogy nincs másképpen — akkor ne kutassuk azt: mi lesz majd 1917 december 31-én, hanem törekedjünk arra, hogy igaz érzésű, becsületes magyarok, tapasztalt, bölcs államférfiak foglaljanak helyet a miniszteriumban és váljanak kormányképesekké.

Nehéz sor az: magyar miniszternek lenni; tanulja meg a nemzet méltányolni ezt a nehéz helyzetet. Értsük meg, hogy a magyar államférfiaknak, ha nemzetüknek igazán szolgálatot akarnak tenni, a legszűkebb réseket kell kilesníük, hogy azokon beékelhessék a bécsi udvari politikába a magyar nemzeti érdekeket.

Ennek a feladatnak a teljesítése nehéz, de nem lehetetlen, mert ezernyi alkalom és még több kínálkozik arra, hogy egy éleslátású, igaz lelki államférfi rész üssön az úgynevezett birodalmi egység politikáján. Ez a politika számtalan apró mozaikból van összetakolva, gyenge alkotás és csak azért látjuk lebírhatalannak, mert mi még eddig annyira sem jutottunk, hogy igazában megpróbáljuk az ostromlását.

A mi kormányainknak örökösen itthon kell birkózníuk jelentéktelen kérdéseken, elkecseregett ellentelekkel. Az úgynevezett birodalmi egység politikájával soha nyugodtan nem foglal-

kozhattak, ma sem foglalkoznak, nem is ismerik igazában. Pedig de sokszor volna alkalom arra, hogy ennek a politikának egy-egy pillérét letörjék, egy-egy bástyáját megdöntsük. Ehez a munkához azonban nyugalom, türelem és bölcsesség kell, ezt a munkát nyers erővel végezni nem lehet. Ha mi a bécsi politika ellen magunkat nyers erővel exponáljuk akkor ezt a politikát nem gyengítjük, hanem erősítjük.

Ezért merjük állítani, hogy teljesen mindegy az, mit felel Wekerle miniszterelnök a közös belügyminiszternek annyira sérelmesnek tartott nyilatkozatára. Nem az a lényeges, mit beszélnek a delegációban a külügyminiszter egyéni véleményéről; az volna fontos csupán, hogy a magyar kormány milyen politikai manóverrel tudná kivédení a birodalmi egység udvari politikájának titkos céljait.

Ez a politika nem mai keletű, de komoly; igazi eredményekhez eljuni eddig képtelen volt. Ami erőssége van, azt mindig mi adtuk meg nekik, megaduk önkéntelenül, mindig olyankor, mikor védekezünk ellene. Ma ez a politika erősebb, mint pár éve volt, mert a nemzeti küzdelem kapitulációjából új tápot merített. — De holnap már gyenge lehet és erőtlen, ha tudjuk, látjuk és átértjük a magunk helyzetét.

A hatvanhetesek fúziója. Nem igaz. Egy szó sem igaz azokból a híresztelések-ből, melyek regélik, hogy akár az alkotmánypartban, akár a nemzeti társaskörben komolyan foglalkoznának azzal a gondolattal, hogy a hatvanhetes politikusokat egyesíteni kéne, létre kellene hozni az alkotmánypartiak és a régi szabadelvűek fúzióját.

Minthegy ebből egy szó sem igaz, ennélfogva maris kétféle gondolatáram mérközik egymással a fúzió kérdése körül.

A bankban a két pénztárnok izzadva dolgozott. A bankár csak fúto pillantást vetett rájuk s az üzletvezető szobájába ment, ki lázasan küldötte a sürgönyöket.

— Mennyi pénz volt ma reggel a bankban? — kérdezte minden közszónés nélkül.

— Huszonötezer font sterling.

— Mennyi van még?

— Körülbelül háromezer font.

— Meddig lesz elég?

— Még vagy húsz percig.

— Táviratozott Londonba s ügynökeinkhez?

— Még kora reggel? Az öntasításaira várnak. Ha a rendes időben a bankban lett volna a tizenkétórái vonattal elegendő összeget kaphatunk volna. Most nem lehet t 8 óra előtt. Ötvenezer fontra van szükségünk.

A főnök a homlokát törölgette.

— Helyes. Fizescenek, a meddig lehet, s azután zárjanak, míg a három órai gyorsvonat megérkezik.

S leült, hogy táviratot fogalmazson.

A prokurista elhalványult.

— Nem lehetne semmit sem tenni a tömeg lecsendesítésére? Be fogják törni az ajtót, gyujtogatni s rabolni fognak.

— Hadd gyujtogassanak s hadd ra-

No de legalább nem viszi el büntelenül, hogy a tervezett szökítést megakadályozta.

Frank örületes gyorsasággal rohant el. A kocsi ugrált, mint a bolond. Bading feltúrta a gallérját, de az éles szél és eső mégis belevet a nyakába.

— Lassabban, Mayhew. Ha így folytatja, inkább kiszallok.

— Nem lehet a kocsit megállítani mindaddig, míg a benzin el nem fogy.

Keresztúlvágtattak egy falun. A rendőrök rájuk kiabáltak, utának futottak, smivel nem érték el, a táviróhoz siettek, hogy a legközelebbi állomásra sürgönyözzenek.

Félfóra múlva Bading Frank fulébe ordította:

— Meddig fog még a benzin tartani?

— Nem tudom. A kocsi új. Talán Skóciaig meggyünk. Hol is vagyunk most tulajdonképpen?

— Stannithooper mellett, a szülőföldem közelében — mondta a bankár komoran.

Félt, hogy a faluban a nagy sebesség dacára is fölismerik s a rendőrség megbünteti.

Mayhew, akinek eszébe jutott, hogy a stannithooper törzásalet is azerelmese apjác, s mivel bosszúja is ki volt már elégítve, elhatározta, hogy az automobilal közvetlenül a bank bejárata előtt áll meg.

Franknak jól kellett fékeznie, mert a főúteaban egyszerre csak egy zajongó tömeggel áll szemben, mely egy épület felé hémplölygött. Az épületen nagy arany betűkkel ez állt: »Bading bankja.«

— Valami nincs rendén! — kiáltott az öreg cicsosidaikozva.

Mayhew bólintott s a mennyire a tömegtől lehetett, előretörtetett. Bading kiugrott a kocsiból s egy tiszteletreméltó, de mód felett izgatott úrnak színte a nyakába csett, ki egy csomó táviratot lobogtatott a kezében.

— Hála Isten, hogy megérkezett, sir. Legalább is tizenkét táviratot küldtem önöz s egyre sem kaptam választ.

— Mi a baj?

— Rohamot intéznek a bank ellen, a helyi lap egy megjegyzése folytán. A pénztáros még legfőlebb fél óráig tolytathatja a visszafizetést.

Bading keresztúlvágtatta magát az ajtóig, hol egy rendőr állt őrt.

— Polgártársaim, itt vagyok, hogy megmondjam önöknek, miszerini a bankot nem fenyegeti semmi veszély. Mindenki a legutolsó fillérig ki lesz elégítve.

— A pénzüket akarjuk, — mondta száz haragos hang — s ha nem kapjuk vissza, kő kövön nem marad.

Az egyik azt mondja: mirevaló volna ez a fúzió? Hiszen vannak elegend, akik a kormányt támogatják. Csak azért lépjen be a szabadelvűpart az alkotmánypartba, hogy még több legyenek a kormány támogatói? Ennek nincs értelme.

Ellenben igenis, — értelme volna annak, hogy a régi szabadelvűk ellenzéki pártot alakítsanak és a legközelebbi választások idején helyet keressenek a parlamentben, ahol megbuktathatják a kormányt és újra a kezükbe vehetik a kormány hatalmát.

A másik áramlat azt mondja: igenis fúziózní kell, mert elmut minden ok, mely a régi szabadelvűpartiakat az alkotmánypartiktól elválasztotta és habár a fúzió gondolatát hivatalosan senki sem épöli is, — a helyzet természetessége követeli az egyesülést, melyben most már nemcsak a régi szabadelvűk, hanem még a liberális 48-asok is, minden skrupulus nélkül részt vehetnek.

Ezen áramlatokkal szemben áll a mi véleményünk, mely a következő:

1. Tény az, hogy az alkotmánypartí képviselők a saját kerületeikben nagy zavarban vannak, mert őket nem az alkotmánypartí, hanem negyvennyolcas pártí polgarok választották meg. Most azonban a negyvennyolcas polgárság támogatására már nem igen számíthatnak, mert éppen azokban a kerületekben, ahol alkotmánypartí képviselők vannak, nagy a az elégtelenség a kormány hatvanhetes politikája miatt.

2. Tény az is, hogy a legutóbbi választások óta a régi szabadelvűpart népszerűsége nem gyengült, hanem megerősödött és ha most választások lennének, meglepően sok szabadelvű mandátum jutna győzelemhez.

3. Tény, hogy Magyarországon a kormányzás csak hatvanhetes alapon lehetséges és az ezen közjogi alapon álló liberális elemeket egyesíteni kell, ha azt nem akarjuk, hogy a klerikális elemek, akik szintén hatvanhetes alapon állanak, politikai túlsúlyra jussanak.

Aki ezzel a három faktummal számot vet, annak nem szabad a duzzogás álláspontjára helyezkedni és nem szabad azt mondani, hogy: ellenzékké megyek azért, hogy kormányra jussak. Nem szabad ezt tenni azért, mert az olyan ellenzékek, mely hatvanhetes alapon áll, nincs komoly és elfogadható szerepe a magyar parlamentben.

A magyar parlamentben csak a negyvennyolcas alapon álló ellenzéknek van jelentősége, mert ennek a partnak egyenes hivatása az, hogy a nemzet önállóságra és függetlenségre való törekvéseit ébren tartsa. Ezen misszióknak apostolokat kell teremteni, mert ha ilyen apostolok nincsenek, akkor a hatvanhetes alapon álló kormány Ausztria hatalmával szemben még csak védekezni is képtelen.

A fúzió gondolatát éppen az a ferde helyzet ébreszti fel legjobban, hogy a negyvennyolcas többség most, elveinek felfüggesztése árán kénytelen a régi hatvanhetes politikát támogatni.

Ez az oka annak, hogy a negyvennyolcas lobogó népszerűsége megdöbbentő módon hanyatlott és a legközelebbi választások idején semmi sem lesz könnyebb, mint az, hogy a kormány hatvanhetes többséget állítson maga mellé.

Könnyű lesz ez, ha a hatvanhetesek fúziója létrejön, de nagyon nehéz lesz, ha fúzió nem létesülhet és az alkotmánypartí jelöltek a régi szabadelvűk jelöltjeivel állanak majd szemközt.

Hiszen igaz, hogy a nemzetnek az a nagy többsége, mely az elmúlt választások idején a koalícióért exponálta magát, nem marad tétlenül, mert a polgarok egyénileg is éreznek bizonyos kötelességeket a multban elfoglalt part állásuk miatt; igaz továbbá, hogy a kormány, egy választási küzdelemben mindig túlnyomó erővel rendelkező, — talán a régi szabadelvűk akciójával szemben is képes volna a maga részére parlamenti többséget hódítani; de ismerjük ki, hogy ez nem könnyű feladat volna — a változott viszonyok között — még akkor

átta, hogy a ládában mennyi pénzt hoztak a bankba,

Az ajtónál Mayhew állt őrt.

— Kettő, ki, kettő be. A legelsőnek, ki nem engedelmesséki, összetöröm a ceontjait. Előre emberek. Ha nem siettek, négy óra is lesz, mire a pénzetek magkapjátok. Tehát csak gyorsan, gyorsan, a pénzetek vár rátok.

De csak egy ideges vén asszony s egy bérlő jött be a pénztárszobába, más senki.

A rendőrség eltávozott. Frank látván, hogy már nincs több tennivaló, bement a magánrodába, Mr. Bading a nagy ládán ült s nevetett. Főlkelt s erősen megzorította a fiatal ember kezét.

— Roppant okos ötlet volt magától, Mayhew. Köszönöm. Nem szükséges kérdeznem, hogy miféle utikészletek vannak ebben a ládában, mert láttam a láda monogramját. Mivel a hatóságától már megvan a házassági engedélye, én sem akarom megtagadni tovább az enyémét. Isten nevében, legyen boldog az én Bessiemmel.

Magában pedig azt gondolta:

— A fickó bebizonyította, hogy több ezre van, mint gondoltam, s leányom tudja, hogy mit csinál.

sem, ha a koalíció a választások idején is egyessége maradhatna, — és még nehezebb volna, ha, ami valószínű, ez az egység fenn nem tartható.

Ezért, hiába nem tárgyalnak az urak a hatvanhetesek fúziójáról, ennek a fúzióknak a szükségessége napról-napra életükben jelenkezik és mi a legjobban sajnálunk azt, ha ez a fúzió a régi hatvanhetesek duzzogása miatt nem jöhetne létre.

Igaz, hogy az emberi indulatok megtorlást követelnek. Hiszen annyi sértő, bántó, sőt vérlázító sérelem esett, hogy az: jóvátenni emberi hatalommal sohasem lehet. A régi szabadelvűpart azonban sohasem volt rabja az egyéni indulatoknak. Ennek a partnak az volt a jellemző vonása, hogy minden körülmények között józanul gondolkodott és magát még a népszerűség áradatival sem engedte elsodortatni. Hiszük, hogy ezuttal is így gondolkodik. Megérti, sőt megéri, hogy habár megalkothatná azt a parlamenti ellenzék, mely utóbb kormányra juthatna, ezt cselekednie nem rezen, mert sohasem az a fontos, hogy ki ül a kormányelnöki székhelyen, hanem az, hogy mi a kormány politikája?

Ezuttal pedig még ennél is fontosabb az, hogy a negyvennyolcas pártot megsemmisíteni ne engedjük, hanem eredeti hivatásának teljesítése végett az ellenzéki padokba visszazsorítsuk.

A drágaság.

Evek óta foglalkozik a társadalom a drágaság leküzdésének kérdésével, de magára hagyatva, sehogys sem boldogul. Hatósági és állami segítség nélkül a legjobban kiesztelt terv is vagy végrehajthatatlan, vagy ha tetőt öltött is, nagyon hamar csödtől mond. A kormányban, sok más munkája mellett, a drágaság leküzdésére megvan a jó szándék és bizonyára vannak javaslatai is. De csak annyit tudunk róluk és azt, hogy ebben a dologban a helyi hatóságok, a gazdasági tényezők képviselőihez fordul. Véleményükre, orvosszereikre kíváncsi.

A törvényhatóságok és kereskedelmi kamarák kezdetben visszariadtak ugyan a tölök várt nagy föladat megoldásától, de mégis megpróbálkoztak vele. Így egy csomó közhely, kalandos terv, vagy az adott viszonyok között megvitatas tárgyává sem tehető javaslat állott elő. Váacsarnok, hatósági élelmiszerszműhelyek, közös konyhák, a fogyasztási adó eltörzése, elővásárlási tilalom a közvetítő kereskedelem kikapcsolása, szerb, román, orosz állat és tengerentúli húsbekozatal szerepelnek a programon. Pedig nem új intézmények teremtése, a forgalom régi tényezőinek elpusztítása, a termelésnek a verseny útján való letírása, hanem a kereskedelem, a forgalom, a termelés meglévő elemeinek helyes irányba, a közös cél szolgálatába való termelése lenne a föladat.

Azzal azonban így is tisztában kell lennünk, hogy az élet szükségletei az egy, vagy fél évszázad előtti árnívóra újra le nem süllyedhetnek. Ennek ezer és egy oka van. Mindenekelőtt a pénz fizetőképességének esőkkénése, a dolgozó osztályok igényeinek illetetlen megnövekedése, a társadalmi és általalmi szükségletek nagymértékű emelkedése és a közlelokat szolgáló kultúrátézmények sokasága. Mind ezekre a termelésnek kell a fedezetet szolgáltatnia, mely ennél fogva nem lehet olesó, s nem oly igénytelen, mint a multban volt. Még az öt-hat év előtti ár-érték viszonyok visszatérését is hiába reméljük. Legalább normális körülmények között, hiába. Oka az, hogy ez idő a'att nem csak az ipari és kereskedelmi munkabér, hanem a mezőgazdasági termelés körüli foglalkozó munkabér is 30-40 százalékkal emelkedett. A kormány 1906. évi jelentése mu-

boljanak mondá bosszusan. Azután szelidebben hozzátette:

— Majd meglátjuk, hogy mit lehet tenni.

A tömeg már annyira betódult, hogy Bading alig állhatott a lábán. Egy szákre állt föl s onnan kiáltott a haragos tömegre,

— A banknak elég pénze van, hogy mindnyájatokat kifizesse — mondí nekik.

— Ha még tízszer annyian volnátok is, tette hozzá valaki.

Frank volt, a ki ököllel, könyökkel tört magának s egy csapat rendőrnek útát. Két rendő egy óriás ládát hurcolt (a Bessiet, mely az automobil mögött volt elhelyezve de Bading nem vette észre) más két rendő kivont karddal kísérté, azután ismét fegyveres rendőrkök következtek, kik egy kisebb bórondót s egy kézitáskát vittek.

Frank föluggott a fizetőasztalra.

— Csend! Hallgassatok rám! Egyetlen pesant sem fizetnek ki, ha észre nem térték. Takarodjatok ki s jőjjetek be kettesben, a mint illik, ne úgy, mint egy vad csürhe. Ne fiessen addig, míg ez a banda kint nincs, — mondá a pénztárnoknak.

A nagy ládának s kisebb kézitáskának csodalatos volt. A tágas helyiség öt perc alatt kitöltött s a tömeg szétoszlott. Hiszen maguk

tatja ki, hogy 1902—1906. között a mezőgazdasági munkában a főtáncszám ellátással 98 fillérről 134 fillérré, ellátás nélkül 128 fillérről 180 fillérré, a női munkások 65 fillérről 80 fillérré, illetve 91 fillérről 121 fillérré, sőt még a gyermekek is 48 fillérről 57 fillérré, illetve 63 fillérről 84 fillérré emelkedett. Drágább munkabér mellett olcsóbb termelést várni, képtelenség. A kérdés megítélésénél arról sem szabad megfeledkezni, hogy minden kis árfutakusai, a mi a tömeg-vágyt egy nagyban való adavételénél helyileg közelítőenleg jelentkezik, a det. illarustással kifejezésre nem juthat. Ezt a fizetési cszközök tökéletlensége akadályozza meg.

Vegyük például azt az esetet, hogy a burgonya métermázsaja 50 fillérral drágul, vagy olcsóbbodik. Mivel fél fillér nincsen, az áremelkedés vagy áresökkenés a kilónként ársított burgonyánál már nem érvényesülhet. Vagy a detailista, vagy a fogyasztó éret rá. Ez így van ez minden más élelmiszernél. Főképpen pedig a könnyen romló és bizonyos csak kikészítés (hús) vagy földolgozás (kenyér) után értékesíthető cikkekél, ahol a detailista nemcsak az árnak, hanem a hozam, a használható részek mértékének és a változó fogyasztásnak kockázatát is kénytelen vállalni.

Hogy miért drága az élelmiszer, az valóban soha sem volt könnyen áttekinthető kérdés. Az élelmiszerárú és fogyasztó között már évszázakkal ezelőtt is dult a harc, mert a fogyasztó mindig drágultotta azt, ami neki mindennapi szükséglete. A különbség a mult és a jelen között csak az, hogy a multban a nemzeti termelés nem védék oly rendszeresen, mint ma és ha a vmokat ismerték is, a behozatali tilalmak és az egészségügyi óvrendszabályok nem akadályozták a nemzetközi, sőt a belső forgalmat is oly kiterjedt mértékben, mint most. Tehát az ár nivellálódása, a nagy ár leszorítása a hatóságai kényszer-árszabás és a forgalom szabadsága révén inkább volt lehetséges. Ma, a mikor a közügyeségi cikkek és élelmiszerek belső és nemzetközi forgalma a gazdasági politika fegyvere és egy az egyes kereseti osztályok, mint egész államok hatalmi kérdése, egészen más a helyzet. Tehát a segítés cszközéi is mások.

Sem a limitációtól, sem a forgalom régi szabadságaitól orvoslást nem várhatunk. A kényszer-árszabás magánjogot, a forgalom régi szabadsága köz- vagy nemzetközi jogot sértene. Ma egyedül az államhatalom irányító kezétől várhatjuk a helyzet jobbrfordulását. Tehát ugyanattól a kéztől, a mely gazdasági politikájával, az egymással viaskodó kereseti osztályok nyomásának engedve, a mai helyzetet megteremtette. Természetesen nem kényszereszközökre gondolunk. Ezeknek a kora lejárt. De oly irányításra, a mely az egyéni szabad tevékenységet bizonyos célok szolgálatába képes állítani. Ily intézkedéseknek nagy terve van. És pedig élelmiszerekről lévén szó, a gazdasági ügyek minisztériumainak hatáskörébe esnek. Az ő föladatuk a drágaság leküzdésére alkalmas intézkedések megállapítása és foganatosítása.

Ez intézkedések két csoportra oszlanak. Az egyik: irányt szabni a termelésnek; a másik az értékesítés megkönnyítése. Tagadhatatlan, hogy mindkét irányban évek óta folyik a munka. A hiba csak az, hogy nem a belső fogyasztás, hanem az export növelése érdekében. Az elmúlt évtizedek gazdasági politikája az volt, hogy minél több idegen pénzt hozunk az országba. Arra senki sem gondolt, hogy elkövetkezhetik oly idő, a mikor az idegenből hozott pénz nem elég a belső szükséglet fedezésére. Pedig ez az idő elkövetkezett. Az export javára szerzett kedvezések ellenértékül az importnak kaput tartunk és a behozott árúk értékében kifejezésre jutó nagyobb munkabér és a kultúrügyek fokozódásának költségeit is mi fizetjük. Tehát ha a saját termelvényeinként kapunk is külföldi pénzt, azt megint visszaküldjük. Sőt egyenesen ráfizetünk az üzletmozgások az élelmiszereknek az árdifferenciái minket terhelnek, a melyeknek értékét a kiviteli kereslet és a kiviteli kedvezés is növeli.

A minimum, a mit itt követelhetünk, a paritás. Vagyis az, hogy a belső élelmi szükséglet termelése és forgalma legalább is oly kedvezésben és gondozásban részesüljön, mint a külföldi. Ez a természetes megoldás.

E végből mindama mezőgazdasági cikkek termelését, továbbá állatok tenyésztését, a melyek a belső szükséglet kielégítésére a legelészterübbnek, a legalkalmasabbnak bizonyultak, természetesen fejleszteni és javítani kell; azoknál mindama kedvezéseket, a melyeket a mindennapi élelem anyagi a külföldi piacokra való irányítás esetén a kezelés, a szállítás gyorsasága, fuvardíj-visszatérítés és prémiumok dolgában élveznek, meg kell adni ugyanoly mértékben akkor is, ha a belső fogyasztás piacaira történik a szállítás.

Ezek természetesen csak a főbb alapelvek, a melyek legkiterjedtebb érvényesítésük esetén sem elegendők arra, hogy egymaguk minden átmenet nélkül, megszüntessék az élelmiszer-drágaságot. A döntő eredmény a végrehajtás és a kiegészítő intézkedések egész sorozatának mulik.

Elsősorú teendő: a szentermelés esökkenése és az állattenyésztés kiterjedtebb fölkarolása. Ez viszont a legelők szaporítása és az erőtakarmany-termesztés növelését teszi szükségessé. A növedéki állatok pusztítását törvényhozás útján is meg kell akadályozni. Helyébe a növedékiállat-hizlaltat kell léptetni és a növedékiállat-legelelt meghonosítani. A vemhes állat levágását meg kell tiltani. Több gondot kell fordítani a hús-állatfajok tenyésztésére, hogy az állati meliéktermények rovására a húsprodukciónak növekedjék. A kiscsárdák rá kell szoktatni a konyhakertezést erőteljes fölkarolására és általában oly mezőgazdasági foglalkozásokra, a melyek a szakszerű élelmiszer termelésével egész éven át munkát adnak. A községek, városok és a nagyobb fogyasztási piacok sorsát intéző hatóságok kezét meg kell kötni, hogy a közlemezést szelődő intézményeket hasonhajtó forrássá ne tehessék. A fogyasztási és jövedelmi adót igazságos alapokra kell fektetni. Redukálni kell az országos vásárok számát és az élelmi cikkek nagy forgalmára bizonyos középpontokat teremteni. Ezeket fuvardíjkezdéssel, prémiumokkal fejlesztelni kell. Szervezni kell az élelmiszer-gyűjtést. Az osztályozásra, a csomagolásra a termelőket is kell oktanni. Meg kell honosítani az agricoli-csomagszállítást lehetőleg a vasúti csomag-típusokkal. Az élelmiszer-szállítást általában gyorsítani kell. Állatszállításnál a fertőtlenítés és állatorvosi szakértő vizsgálat illetéki a vasút, illetőleg a kincstár visjelje. Az állatforgalmi korlátozásokat a belső forgalomban lehetőleg kevesíteni kell. Meg kell honosítani az állatbiztosítást. A katonai és közszállítások hűszükségletét lehetőleg kistéleleken kell biztosítani, hogy a polgári fogyasztó közönség igényei könnyebben legyenek kielégíthetők. Egyéges vasári rendtartást kellene elölebe léptetni.

Mindaz megvalósítható, részben törvényhozási, részben adminisztratív intézkedésekkel. Anyagi áldozatot alig követel, mert ahol a forgalom terheinek mérsékléséről van szó, ott ezt a forgalom növekvő mértéke és a fogyasztás emelkedése ellensúlyozni fogja.

Ujdonságok.

Szentos, 1906. Február 9.

— **Emlékeztető.** Szentos város képviselő-stületé f. hó 10-én, holnap délelőt 9 órákor közgyűlést tart a túl a kurcal tanácskozó teremben. — **Csongrádvármegye közigazgatási bizottságának** a havi rendes ülése holnap délelőt 10 órákor lesz a vármegyeház kistermében.

— **A házszabályrevízió.** A házszabály módosítás dolgában kiküldendő pártközi bizottságot a kormány a hét folyamán akarja megalakítani. **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter maga morda ezt néhány ez ügyben mála járt képviselőnek. Hogy a Nagy

Emil-féle tervezet szolgál-e az új tárgyalás alapjau, vagy az egész revízió kérdést az elején kezdik, az iránt meg nincs megállapodás. Egyetlen olyan javaslat készült, amely a dolog újból való felvételének alapjau szolgálhatott volna. **Simonyi-Semodó** M. Sándor házszabály-módosítási tervezete volt ez, amely az elnöki hatáskört és a Ház határozatainak az egyes képviselőkkel szemben való végrehajtási lehetőségét precizizálta volna. Ez a tervezet azonban el sem készült egészen, mert időközben a néppárt olyan szóbeli ígéretet kapott **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszterétől, amely a párt minden tagját leszerelte, legalább egyelőre. Ez az ígéret a választójog reformjára s ebben a néppárt és a néppárti papság érdekeinek érvényesítésére vonatkozik. A néppárt most készíti a memorandumot, amely **Andrássy** gróf szóbeli ígéretére támaszkodva, a párt előbb említett választójogi követelményeit összegezi. Egyébként, amint a kormány körében mondják, az egész revízió kérdés most attól függ, hogy **Wekerle** miniszterelnök milyen divektívát hoz haza Bécsből.

— **A polgári leányiskola államosítása.** A Szentos városi községi iskolaszék, a f. hó 6-án, **Kiss Zsigmond** iskolaszéki elnöki elnöklése mellett tartott ülésében, többek között a polgári leányiskola államosításának kérdésével is foglalkozott. A polgári leányiskolának államosításának ügye — mint erre azok, az ez iránt folyó tárgyalásokban résztvettek — még emlékezni fognak — jőformán a megvalósítás stádiumában volt már két év előtt annyira, hogy annak a költségei is beállították a közoktatásügyi kormány azon évi költségvetésébe. A dolog végleges megvalósulása akkor személyes sürölásokon mulott melyekre visszatérni fölösleges. Az iskolaszék azonban most, hogy a községi iskolák államosításának ügye kedvező megoldás előtt áll, elérkezettnek látja az időt arra, hogy a polgári leányiskola államosításának kérdése is újból napirendre kerüljön, és éppen azért el is határozta a gyűlésén, hogy a tárgyalás megszaktad fonolának újból való felvételére tesz előterjesztést a városi tanácsoshoz.

— **Dualizmus az iskolákban.** A **pponyi** Albert gróf közoktatásügyi miniszter a közigazgatási bizottságokhoz és az egyházmegyei főhatóságokhoz és az iskolák fölirataira vonatkozólag índeletet intézett. A rendelet, amely most érkezett le a megyéhez, a következő: „Az 1907. évi XXVII. törvénycikk 17-ik §-ának a képviselőházban történt tárgyalása alkalmával az iskolák fölirattal illető föszólalás következtében olyértelmű kijelentést tettem, hogy ezen törvényszakasznak végrehajtását akként fogom eszközölni, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolákban a magyar nyelvű fölírás kívül az iskola előadási nyelvének megfelelő fölírás is alkalmazható legyen. Ezen kijelentésem megtétele alkalmával üzletesen megindokoltam állásponatomat és azt, hogy ezen módosítványt tökéletesen fedi az a gondolat, amely a törvény rendelkezésébe annak szerkesztése alkalmával fektetett. A módosítványhoz a képviselőház hozzájárulván, ezennel érendelem, hogy a hivatkozott törvény szakaszának azon rendelkezése, a mely az iskolák fölirataira vonatkozik, akként hajtandó végre, hogy minden iskolán, tekintet nélkül a tanítási nyelvre, a törvényben meghatározott szabályszerű magyar fölírás legyen és pedig, minthogy ezt

a törvény rendel el, első helyen. Azon iskolákon pedig, melyek előadási nyelve nem a magyar nyelv, az iskolafőntartó a magyar nyelven kívül az illető iskola előadási nyelvén is, megfélemlítve az idézett törvényszakasz rendelkezéseinek teljesen megfélemlítéssel is alkalmazhat, amely természetesen a magyar nyelvű föllírat méreteit túl nem haladhatja. Erről a közigazgatási bizottságot az 1907. évi XXVII. törvények végrehajtása tárgyában kiadott 76.000—1907. számú körrendeletnek kapcsán szoros mihez tartás végett értesítém. Amint ebből látható, az iskolákon is, csakúgy mint a kazárnyákon, dualisztikus föllírók lesznek. A jövő nemzeti vagy mérsékelt ellenzéki párt ebből mitán csinálhat gravament: talán alaposabbat, mint a csendőrök fekete-sárga kardobjából. A csendőrök a közös hadsereg kiegészítő részét képezik, de hogy Magyarország iskolái is Ausztria alá tartoznának, arról eddig nem volt tudomásunk. A koalíciós kormány minisztere azt is megengedheti magának, hogy hivatalból német, szerb román, tót stb. föllírókat alkalmazhat a magyar iskolákra.

— **Disztornával egybekötött táncmulatás.** A helybeli állami főgimnázium tanulóifjúsága, Kovács Pal és Rác Viktor főgimn. tanárok f. hó 22-én (szombaton) a városi színházteremben — mely alkalomra a színpad le lesz bontva — disztornával egybekötött jótékony célú táncmulatást rendeznek. A két agilis tanár mindent megteszt, hogy a nem mindennapi látványt nyújtó mulatás úgy anyagilag, mint erkölcsileg jól sikerüljön. Társadalmunk több tekintélyes tagját sikerült megnyerni arra, hogy a védőnői tisztelet elfogadják, illetve a versenybírói tisztelet teljesítsék a disztorna alkalmával. A védőnői tisztelet elfogadták: Dr. Cica trics Lajos kir. tan. alispán, Gál Sándor táblabíró, Dr. Matéffy Ferenc polgármester, Soós Pal varm. tiszti főügyész, Szoldos Elek földbírtokos és Szoldos Ferenc gépész-mérnök. Versenybírák lesznek: Balazsovits Norbert főgimn. igazgató, Bugyi Antal városi főügyész, Kovács Karoly m. kir. csendőrszázados, Krisztian István főgimn. tanár és Dr. Vecsery Sándor ügyvéd. — A rendezőség ezúton tudatja az érdeklődő közönséggel, hogy a disztorna színházterem nézőterén lesz megtartva, az ülőhelyek pedig a terem szélein s a színpad helyén — hol a versenybíróság emelvényei lesz — állítanak fel. Az izléses meghívókat a napokban küldi szét a rendező bizottság; ha valaki tévedésből nem kapna, de arra igényt tart — sziveskedjék ebbeli szándékát a két vezető tanár valamelyikénél bejelenteni. Amennyiben úgy értesülünk, hogy a minden tekintetben jónak ígérkező mulatás iránt az érdeklődés nagy, a résztvevő közönség saját érdekében jár el, ha pályát és földszint jéggyekek az előjegyzést minél előbb megteszi Rác Viktor tanár úrnál. — A mulatás tiszta jövedelmét szegényes orvosi tanulóknak tornaruháinak beszerzésére, esetleg a főgimn. kebelén belül alkalmadók Tornakör céljaira fordítja a rendezőség.

— **Az adóreform és a gazdák.** Az országos Magyar Gazdasági Egyesület közigazgatási szakosztálya, Zselénzsky Róbert gróf elnöke mellett a napokban tartott ülésén folytatta az adóreform dolgában egy korábbi ülésén megindult vitát. Szilassy Zoltán előadó ríftálat első sorban az első ülésen elhangzott felszólalásokra. Szerinte az egyesületi tanács és Zselénzsky gróf álláspontja között elvi ellentét van. Az utóbbi tudnillik a hozadéki adók rendszerét teljesen ki akarja zárni, míg a tanács nem emel kifogást az ellen sem, hogy a személyi jövedelem megadóztatása mellett a hozadéki adó-

kat is fentartsák. Ez az ellentét azonban nem athidalhatatlan; a tanács a földadót illetőleg magyarszben magáévá teszi Zselénzsky gróf javaslatát; nem tette magáévá ellenben Lázár Pal javaslatának a kataszteri revizióra vonatkozó részét. Az új javaslatban a következő újabb kívánásokat vették fel: 1) az országos földadó-bizottság hatáskörét különösen az új osztályba sorozásnál jelentékenyen terjeszték ki; 2) a pénzügyminiszternek a jókívetetésre vonatkozó joga törlésének a javaslatát; — 3) a jövedelmi adót a kataszteri tisztajövedelen 2 és félszerezés után vessék ki, amelyet mint maximumot állapítsanak meg; — 4) úgy a kereseti, mint a jövedelmi adó maximuma kontingentáltsáék; — 5) a kontingensnél nagyobb összegűeket az adóköteles leszállításra kell fordítani; — 6) az erdészeti érdekekre is figyelemmel legyen a javaslat. Többek felszólalása után a túnyomó többség általánosságban elfogadta tárgyalás alapjait a tanács által megállapított előadói javaslatot. A részletes vitában Kállay András tiltakozik a tervezett kataszteri reviziónál új jövedelmi fokozatok felállításá ellen. — Desseffy Aurél gróf és mások felszólalása után a javaslat I. szakaszát, a II. szakaszak 1—3 pontjait változtatlanul elfogadták. Vita nélkül hozzájárult a szakosztály és szakaszak többi pontjaihoz is. A III. szakasz 3. pontjánal hosszabb vita volt a fölött, vajjon a jövedelemadó kivételének maximális alapja a kataszteri tisztajövedelem 2 és félszerezés, vagy ennél kisebb legyen-e. Rubinek Gyula beható indoklása után a szakosztály kimondotta, hogy az adóalap maximuma a kataszteri jövedelem kétszerese legyen. Malatinzky György az utolsó szakaszal javasolja, hogy a törvényhatósági, községi stb. pótdadók újabb rendezését ajánlják a kormány figyelmébe. Többek hozzájárulása után az indítványhoz hozzájárultak.

— **Kass Béla öngyilkossági kísérlete.** Kass Béla, aki évek hosszú során át volt Szentesen a régi városi vendéglő bérője és aki legutóbb, pár év előtt, a budapesti lényes Drechsler-féle vendéglőt vette át, az operaházal szemben, — mint a fővárosi lapokból értesülünk, f. hó 6-án éjjel öngyilkos szándékkal fegyvert emelt maga ellen és meglölte magát. Szerencsére a lövés, melyet szívének irányzott, nem jól talált és a golyó nem a szívébe, hanem hónaljába fúródott. Felélesé, aki a végzetes tett elkövetőit a közlemben volt, rögtön hozzátett és kicsvart a fegyvert a boldogtalan ember kezéből, mielőtt még egyszer maga ellen emelhetné volna azt. A gyorsan értesített mentők, megérkezve, miután sebtét megvizsgálták, megnyugtatták a családöt, hogy a sebecsülés nem életveszélyes. Erre bezállították lakásába, ahol most gondosan spólják. Kass Béla, aki — aradi volt vendéglőjét eladva — rendezett viszonyok között bár, de az anyagi erejét meghaladóan vette át a lényes Drechsler-féle helyiségeket, anyagi zavarok kergették díete elémésztésére. Szentesen, ahol Kass Béla előkényességével és ügyességével közkeveltségnek örvendett mint vendéglőszállalános megdöbbenést kelt tragikus esete.

— **Ösztöndíj fiatal kereskedőknek.** A kereskedelmiügyi miniszter az Erzsébet királyne ösztöndíj alap 1907. évi kamataiból három, egyenkint 2500 és egy 1500 korona értékű ösztöndíjat s az 1908 évi kamataiból négy egyenkint 2500 korona értékű ösztöndíjat adományoz és ezekre az alábbi feltételek mellett pályázatot hirdet: 1) Az ösztöndíjak bármelyikének elnyeréséért olyan magyar honosságú fiatalabb kereskedők folyamodhatnak, kik keleti kereskedelmi akadémiái tanulmányaiknak legalább jó eredménnyel történt elvégzése után legalább három évi gyakorlati kereskedelmi téren mű-

ködtek és e mellett igazolják hogy a tanulmányozandó terület nyelvében járatosak. Az ösztöndíj odaítélésénél csak oly egyének jöhetnek tekintetbe, akik katonai szolgálataukat már teljesítették, vagy az alól végetérvenyesen felmentettek. — 2.) A pályavértes valamely szabadon választandó és a pályázati folyamodványban megemlített jelentékenyebb külföldi kikötőben, mely nagy tengerentúli kivételül bír, tartozik legalább egy évet töltetni úgy, hogy ott valamely nagyobb kivitelű cégnél állandó alkalmazást nyerjen, a kiviteli viszonyokot és kereskedelmi szervezeteket tanulmányozza és tapasztalataival rendszeres jelentéseket és tudósításokat küldjön. — 3.) A pályázati kérvényhez a következők csatolandók: keresztlelvi, illetve születési bizonyítvány; erkölcsi és egészségügyi bizonyítvány; családi és vagyoni viszonyokat igazoló bizonyítvány; keleti kereskedelmi akadémiái végzettség bizonyítvány; a gyakorlati kereskedelmi téren kifejtett működés tartamát és a kiküldetési terület nyelviszonyaiban való jártasságot igazoló bizonyítvány; végül a katonai szolgálat teljesítését vagy a felmentését igazoló okmányok (katonakönyv, hadmentességi díjkönyv stb.). — 4) a fentiek figyelembe vételével szerkesztett és felszerelt kérvények a kereskedelmiügyi miniszterhez elvzeten, február hó 15-ig a szegedi kereskedelmi és iparkamarához nyújthatók be.

— **A visszavándorlók munkás közvetítése.** A földmívelésügyi minisztérium munkasügyi osztálya által legutóbb összehívott jegyzék szerint az amerikai visszavándorlók közül 2433 bányamunkás, 12527 erdei munkás, 6832 földmunkás, 3283 gyári és ipari munkás és család nyerhet alkalmazást. A földmívelésügyi miniszter, a belügyi és kereskedelmiügyi miniszterekkel egyetértőleg a Romániából visszavándorló magyarok munkasközvetítését is szervezte oly módon, hogy a közvetítést, a székelői földi kirendeltség útján fogják eszközölni. A romániai visszavándorlók munkasközvetítési szervezete az idő szerint csak az erdélyrészi megyékre terjed ki, de ez a szervezet is közvetlenül a minisztérium munkasügyi osztályának központi vezetése alatt áll.

— **Az ipari minták oltalma.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket közönséget, hogy ipari minták (musrák, modellek) oltalmára nézve életbe lép új jogszabályok értelmében a mintavédelmet kérők mintáikat csak négy példányban a tartoznak a kamaránál benyújtani, melyek egyike a felnek a lajstromozást igazoló okmányal visszaadatik egyike a letételőrl tanuskodó jegyzőkönyv mellett a kamara mintatárban megőrzetik: két példány pedig a kereskedelmi minisztérium felhatalossága alá tartozó m. kir. szabadalmi hivatalhoz fölterjesztetik, a budapesti és bécsi körponti mintatárak számára. A kereskedelmiügyi miniszter ugyanis központi mintatár szervez, melyben az ország összes kamaráinál letett ipari minták központiilag fognak kezeltetni és nyilvántartani abból a célból, hogy bárki mindenkor egy helyen megtalálhassa és megtekinthesse az országban védett mintákat, ami az iparosságok régi óhajtaása volt. Hasonlóképpen Bécsben is szerveztetik egy központi mintatár Ausztria részére. Mivel pedig az Ausztriával kötött vám és kereskedelmi szerződés 17. cikke értelmében a két állam egyikében annak lakosa által lett minta a másik államban is oltalmat élvez, ezért szükséges, hogy a két állam kölcsönösen megküldje egymás központi mintatárának a saját területén letett minták egy-egy példányát. A minták letételére vonatkozó egyéb tudnivalók a következőkben foglalhatók össze: A letételről szóló jegyzőkönyv, vagy kérvény a fél által egy koronás bélyeggel latandó el: a kért védelmi időnek, mely lehet egy két, avagy legfeljebb három év, egyszer választott tartama többé nem hosszabbítható meg s minden védelmi csendőrdíj a letételnél 1 korona 25 fillér díj fizetendő le. Mintát lezárva (lepecsételve, titkosan) is lehet letenni, amikor az egy ütkösenki által meg nem tekinthető, de a letételről számított egy év letelte után, a letetve meghívás mellett, annak meg nem jelenése esetében bizottságilag fölbotatják és a nyilvános irattal közszemlére tetetik. A minta nem;

csak rajzban, vagy más hű ábrázolásban (fénykép stb) tehető le, hanem benyújtható maga az iparcikk természetben minta gyanánt, de ez utóbbiak sulya 5 kilogrammot, terjedelme a három főirány bármelyikében 30 centimétert meg nem haladhat. — Mintaugyekben a következő hatóságok illetékesek és járnak el: A minta oltalmi jog megsértése által elkövetett kihágások, mintabitorlások, amelyek mind magánindítványi jellegnek, az iparhatóságok hatáskörébe tartoznak. A mintaoltalmi jog megsértése által okozott kár megtérítése által okozott kár megtérítése, továbbá a minta tulajdonjoga iránti vitás ügyekben az alperesre illetékes rendes kereskedelmi bíróság ítélkezik. Végül a letétek érvénytelenítése s az oltalom megszüntetése iránti (törlési) pörökben eljárásra és itéllehozatlra a kereskedelemügyi miniszert illetkezik.

— Felolvasás a református körben. A ref. körben a mai napon felolvassanak a központon: P a p p Lajos körlelkész és J a k ó Etelka polg. isk. tanárnő. A felsőparton felolvassanak: K u t i Ferencz és V a r g a Ferencz tautó úrak. A felolvasás a központon 4, a felsőparton 5 órakor kezdődik.

— Helyreigazítás. A gazdabál alkalmából történt fölüfizés-ekről lapunk előző számban közölt kimutatásból, tördelési hibából kimaradtak: Csúcs Károly 6 kor. s Mátéffy László és Vecsery Sándor dr. 5-5 koronás fölüfizetési. Ezt a hibát ezennel utólag helyreigazítjuk.

— Adófizetők figyelmébe. Felhívjuk ezen adófizető polgártársaink figyelmét arra, hogy a f. évi első évnegyedre esedékes adót csak a f. hó 15-ig lehet kamat- és költségmentesen befizetni. Azonlül a késedelmes fizetés után már végrehajtási költség és kamatot számítanak.

— Emlékeztető. A helybeli kölcsönös segélyző szövetkezetnek mai napon délelőlt 10 órakor saját helyiségében tartandó évi rendes közgyűlése e helyen is felhívjuk az érdekelteket figyelmét.

A lesóványodást

meggátolja, a testet, a gyermek húsát egészségesebb, erősebb fejleszti a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító-és erősítő táplálék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is meggyógyítja, mint ahogy sok ezer gyermek fejlődését elősegítette. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, ugy azonnal adassék neki

**SCOTT-féle
EMULSIÓ**

Minden üvegben egyenlő finom, hatásos alkotórészekből összeállított SCOTT Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban. 12

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható a gyógyszerárakban.

Eljegyzési
Lakodalmi
Damast
Eolienne

Selyem

és „Henneberg“-selyem 60 kr.-tól feljebb, hármentese és váltmentesen. Minta postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők: el.enfabrikt. Henneberg in Zürich. (2.)

* Itt a hideg tél és vele a hurutok ideje, melyeknek különösen azok vannak kitéve, akik a légzőszervek krónikus megbetegedéseiben szenvednek. Akik nincsenek abban a kellemes helyzetben, hogy az cnyhe délvideket felkeressék, használnak „Sirolin Roche“-t, melynek hosszabb vétele feltétlenül ajánlatos, mert kevesebbi a köpetet, száritja

a légzőszerveket és előmozdítja az étvágyat. Mindennemű hurutban szenvedők részére valószínűleg mentőszék. Kapható a gyógyszerárakban.

Legujabb.

Visszautasították a bírói panaszt.

Budapestről, teljesen megbizható kézről lapunk zártakor kapjuk azt a telefonértesítést, hogy a csongrádvármegyei négy országgyűlési képviselő által a múlt évi december hó 11-én tartott tisztújítás ellen benyújtott bírói panaszt, mint alaptalant, a közigazgatási bíróság visszautasította.

Nyilttér^o

Feloldószereket: BÁNFALVI LAJOS.
Kiadótulajdonos „S.entes és Vidéke“ könyvnyomd

Ertesites.

A „Szentesi Kölcsönös Segélyző Szövetkezet“ tagjai értesítettek, hogy f. é. február hó 9-ikére hirdettet közgyűlés határozatképessége és az 1907. évi számadás jóváhagyása esetében az 1905-ik évben jegyzett üzletrészek értéke, üzletrészenként 69 korona f. é. február 11-én és 18-án délután 1 órától 5 óráig, a későbbben jelentkezők csak hétfői napokon a hivatalos órák alatt fog kifizettetni. A f. é. február 18-ikától számitandó egy év alatt fel nem vett üzletrész, vagyannak bármely része az alapszabályok 11-ik szakasza értelmében a szövetkezet tulajdonává válik.

Szentes, 1908. évi február 7.

Balazsovits Norbert.

1—1. igazgató.

Szentes város Tanácsától

1510/1908.

Hirdetmény.

A városi tanács értesíti az illetőket, hogy a néhai özvegy Kiss Mihályné szül. Frigyer Jozefa által, szegénysorsú kézművesek számára tetti alapítványánál elhalálozás folytán egy — 2000 koronás alapítványi hely üresedésbe jött.

Ezen alapítvány kamatainak elnyerése végett tehát, a róm. kath. vallás követelével bármely más vallású legalább 60 éves, elszegényedett kézműves folyamodhatik s a folyamodni kívánók Magyar József tanácsnoknak a Jurenák-féle városánál levő hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt a f. évi február hó 26-ik napjáig jelentkezhetnek.

Kelt Szentes város tanácsának 1908. évi január hó 30-án tartott üléséből.

Dr. Mátéffy
polgármester.

1590/1908.

Hirdetmény.

Szentes város tulajdonát képező zsupszigeti hót Tiszameder 29 parcellára oszva 1908 március 2 és 3-án a helyszínen nyilvános árverésen eladtatik. Miről az árverezni szándékozók azzal értesítettek, hogy az árverés az 1 számú parcellánál és mindenik napon délelőlt 9 órakor kezdődik.

Bánatpenz mindenik parcellára a kikiáltási ár 10 százaléka.

A felosztási tervezet, melyből az egyes parcellák nagysága megtudható és az árverési feltételek a gazdasági tanácsnoki hivatalban hivatalos órák alatt betekintető.

Szentes, 1908. évi Január hó 30-án tartott tanácsüléséből.

Dr. Mátéffy Ferencz
polgármester.

Rendszeres takarékossg.

Ertesites.

A Hódmezővásárhelyi Népbanknál H.-M.-vásárhelyen, heti 1 korona befizetés és csekély pótdíj ellenében

1000 azaz egyezer koronát,

biztosíthat magának minden 20 és 60 év közötti ember, aki az intézetnek ujonnan szervezett takarékbiztosítási osztályába előzetes orvosi vizsgálat alapján tagul belép. A befizetések hetenkint teljesítendő, az intézet által takarékkéntként kezelteknek és 4 százalékkal kamatoztatnak.

E befizetések bármikor felmondhatók, a mely esetben az erre vonatkozó szabályzatok értelmében a teljesített befizetések vissza fizetnek.

A mennyiben a heti befizetéseit 15 éven át pontosan teljesi a 15-ik év végén minden **1 korona heti betét után 1000 azaz egyezer koronát kap.**

Ha pedig a befizető 15 éven belül bármikor elhal az esetben törvényes örökösei, vagy az általa előre kijelölt kedvezményezett kap

1 korona heti betét után 1000, azaz Egyezer koronát.

Részletes felvilágosítást ad és tag felvételt eszközöl helyben:

CSILLAG JOZSEF

„Dordrecht“ életbiztosító társaság főügynöksége, Kosuth-utca. Dr. Reis ház.

Szóke István

Kossuth Lajos-utcai házánál három utcai és három udvari szoba, mellékhelyiségekkel Szent-György naptól **berbeadó.** A házban vízvezeték is van, mely esetleg kedvező feltételek mellett **eladó.**

Ertekezni lehet a tulajdonossal ugyanott. 1—1

Alapított 1860-ban

Szentes város legrégibb és lepszilidabb ékszerüzlete.

Élsőrangú összeköttetésem folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy mindent közvetlenül gyárból vásárolva, — arany, ezüst és drágakő ékszeranyagokat és evőeszközöket, gyűrűket, láncokat, órákat és tájtek árúkat a Kossuth-téri ev. ref. bérházban levő Ékszerüzletemben a legjutányosabban és a legdivatosabb fazonban szolgálhatom ki t. vevőimnek s vállalom arany és ezüst tárgyak javítását.

Csaknem ötven éve a szentesi piacon levő Ékszerüzletemnek látogatása tehát feltétlenül érdekében áll mindenkinek, aki e nemű szükségleteit előnyösen akarja fedezni.

Áram olcsóságáról és áruim izléses voltáról könnyen meggyőződést szerezhet magának egy vásárlással bárki is.

Szentesen, 1907. okt. hó.

26—7 Csillag Armin arany- és ezüstműves.

Fontos

üzemeknek és vízszonteadóknak
Legjobb beszerzési forrás kö-
tőkben.

A j a n l u n k:

Gazdasági kötőket Koton és Köpper-
ből 40 fill. — 1. 80. koronáig.

Klotdisz kötőket és széles női Klotköt-
tőket 20 fill. — 3.00 kig.

Gyermekkampr kötők Köpperből, Klot-
ból lüsterből 15 fill. — 1.00 koronáig, mely-
lyek minden nagyságban kaphatók.

Női reformkötőket 120—130 ctm. hossz-
ban 1.29 fill. — 3.00 koronáig mosókélmé,
Klot és lüsterből.

Mindenemű női fehérneműt, mint ingeket,
korzeteket, alsó szoknyákat, alsó nadrágokat
előnyösen beszerezhetni egyedül:

REICH és ADLER, eplitz iB
meh himző, kötény és fehérneműgyárból.

Mintaküldemény körülbelül 50 korona
értékű. Szétküldés bérmentve, utánvétellel.

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁGNÁL.

ÉRTESESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a

fényképezési felvételeket

és egyéb fényképezési munhálatokat folyó 1907.
évi. István király napjától kezdve, a legmodernebb
művészi követelményeknek megfelelőleg felszerelt **UJ**

műtermemben

fogom eszközölni.

Hegedűs Vilmos Utóda,
Hegedűs Cecilia
fényképész.

(Weisz-udvar mellett.)

3 db. visítifénykép 1 K. 50 f. | 3 db. nagy mak.-fénykép 6 K
3 db. kab.-fénykép 4 Kor. | 3 db. boudoir 8 K

Eladó ház.

Néh. Szilávik János IV. t. Sáfrán Mihály
útca 31 szám alatt háza szabad
kézből eladó.

Értekezni lehet Dr Vecseri Sándor
ügyvéddel.

Kiadó lakás.

Pap Lajos elkésznek a gymnasium-
mal szemben lévő házában 2 padolt
szoba, konyha, mellékhelyiségekből álló
udvari lakás, istálló és kocsiszin f. é.
Szent-György naptól haszonbérbe
k i a d ó. 1—1

Eredeti csomagokban kapható:
Eisler Lajosnál.

Köhögés, rekedtség és
hurut ellen nincs jobb a

R E T H Y - f é l e
PEMETEFÜ CUKORKÁNÁL

Vásárlásnál azonban vigyáz-
zunk és határozottan RETHY-
félét kérjük, mivel sok ha-
szontalan utánzata van.

I DOBOZ 60 FILLÉR.

Ha RETHY-félét fogadjunk el!

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capicel comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
pótléka

egy régióknak bizonyított házisszer, mely már több
mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek
bizonyított készvénye, — szuszál és meghűlések-
..... néi, bedörzsölés képpen használva.....
..... felmentetés. Silány hamisítványok miatt
..... árúkat korcsolatok legünk és csak olyan
..... ügyet fogadjunk el, amely a „Horgony” véd-
jeggyel és a Richter-üzegjeggyel ellátott do-
bozban van csomagolva. Ára üvegként K — 50,
K 1.40 és K 2. —-a ágyasóiban minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: Török József
gyógyszertárnál, Budapest.

„Richter-üzegjeggyel az „Árny oroszlánhoz”
Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szükséglet.